De Nederlandse RDA Commissie opereert onder auspiciën van FOBID, Netherlands Library Forum

Catalogiseren in het linked data-tijdperk #6 : Registratiemethoden, implementatiescenario's en applicatieprofielen

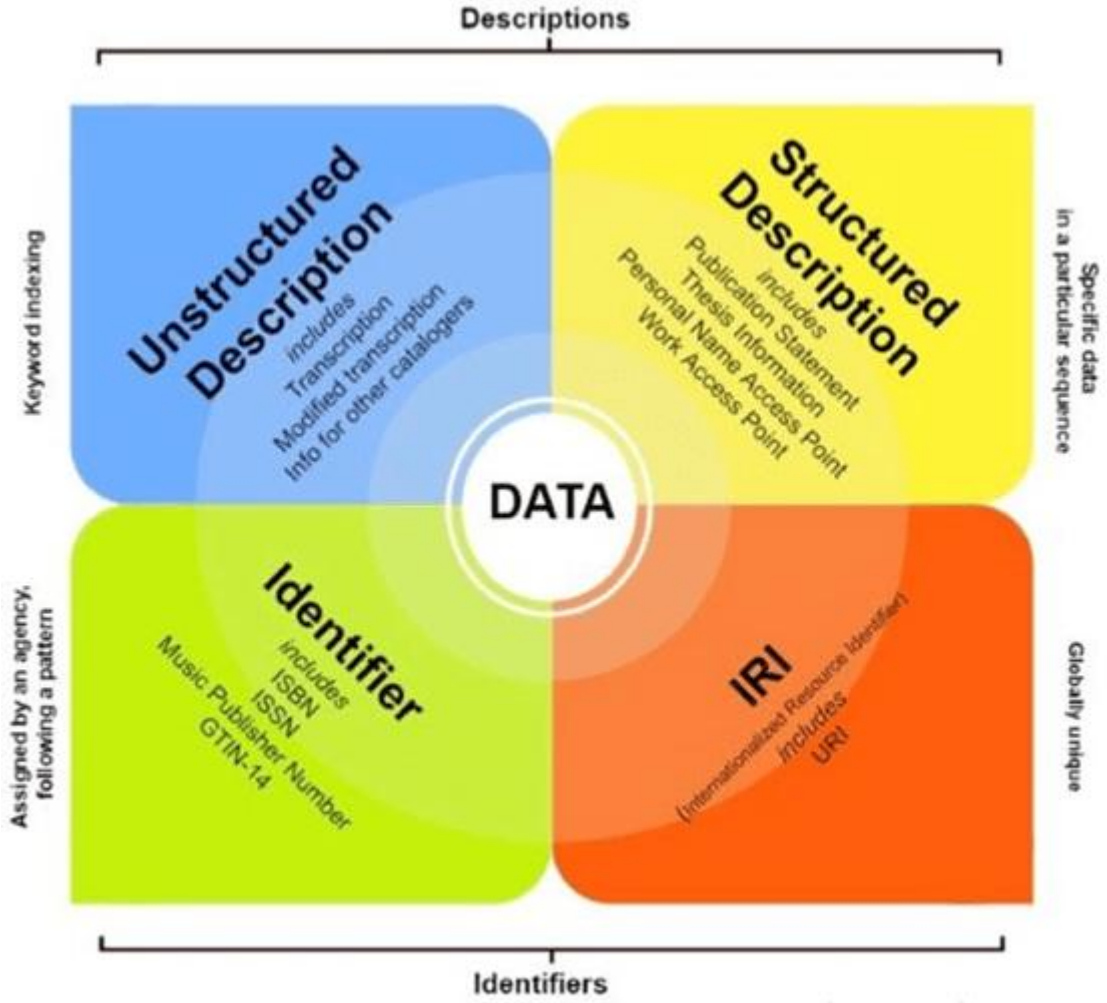
Heb je je als titelbeschrijver weleens afgevraagd waarom RDA geen instructies geeft over de keuze tussen een "main entry" en een "added entry"? Of over de keuze tussen een annotatie in een 5XX veld en een ingang in een 7XX veld in MARC21? Lees in dit artikel meer over registratiemethoden, implementatiescenario's en applicatieprofielen voor RDA en het zal duidelijk worden.

Registratiemethoden

RDA is altijd al onafhankelijk geweest van het beschrijvingsformaat en kan gebruikt worden met bijvoorbeeld ISBD-, MARC21- of Dublin Core-velden. In de nieuwe Toolkit is echter ook rekening gehouden met een toekomst waarin we minder in records denken en meer in metadatavermeldingen. Dat zie je onder andere terug in de vier registratiemethoden die RDA onderscheidt:

- **Ongestructureerd**: combinatie van transcriptie (overnemen uit de resource) en vrije tekst
- **Gestructureerd**: gestandaardiseerde tekst ontleend aan vocabulaires en coderingssystemen
- **Identifier**: machine-leesbare links naar lokale vocabulaires en coderingssystemen
- **Internationalized Resource Identifier (IRI)**: persistente links die door machines geïnterpreteerd kunnen worden

Officieel spreekt RDA geen voorkeur uit, maar er zit een stijgende lijn in de toepasbaarheid van de hierboven genoemde methoden. Ongestructureerde, vrije tekst kan hooguit gebruikt worden voor indexeren op trefwoord, terwijl de IRI linked open data (LOD) en toepassingen in het semantisch web ondersteunt.

Bron: *Recording methods, transcription, and manifestation statements*, Kathy Glennan, 2018

Implementatiescenario's

Net zoals je data volgens RDA op verschillende manieren kunt vastleggen of registreren, kun je ook verschillende databasestructuren onderscheiden voor het opslaan en leveren van RDA-data. De Toolkit noemt de volgende scenario's:

A. **Linked open data**: verzamelingen metadatavermeldingen in RDF (Resource Description Format) op basis van de RDA Registry

B. **Relationele of objectgeoriënteerde data**: verzamelingen metadatavermeldingen in gestructureerde datatabellen en -kolommen die één op één overeenkomen met de entiteiten en elementen in de RDA Registry

C. **Titel- en thesaurusdata**: verzamelingen metadatavermeldingen (records) volgens een bepaald beschrijvingsformaat dat naast de entiteiten en elementen in de RDA Registry is gelegd

D. **Platte data**: een geïntegreerde verzameling metadatavermeldingen voorzien van labels of vergelijkbare strings (bijvoorbeeld in een tabel) die naast de entiteiten en elementen in de RDA Registry is gelegd

Elk van deze databasestructuren heeft een voorkeursregistratiemethode: het linked-open-datascenario werkt het beste wanneer je IRI's gebruikt, scenario B heeft een voorkeur voor identifiers, titel- en thesaurusrecords werken goed met gestructureerde data en scenario D leunt sterk op ongestructureerde data.

Applicatieprofielen

Elk data-element in RDA kan dus met één of meerdere registratiemethoden vastgelegd worden, afhankelijk van de mogelijkheden van het systeem waarin gewerkt wordt, de ambities die er leven om internationaal aanwezig te zijn, en de mogelijkheden die binnen de organisatie beschikbaar zijn deze te realiseren. Het is bijvoorbeeld goed denkbaar dat een boekhandel ongestructureerd blijft aanleveren, kleine mediatheken traditioneel gestructureerd, musea en archieven steeds meer met identifiers gaan werken en grotere bibliotheken linked data omarmen.

De keuzes die een instelling maakt bij de toepassing van RDA worden vastgelegd in zogeheten applicatieprofielen. Daarin staat bijvoorbeeld welke entiteiten, elementen en vocabulaires verwacht worden, hoe vaak entiteiten en elementen mogen voorkomen (met andere woorden: of ze verplicht en herhaalbaar zijn of niet), welke registratiemethoden bij welke elementen gebruikt worden etc.

Het opstellen van een of meerdere applicatieprofielen is een belangrijk onderdeel van de voorbereidingen die diverse gremia treffen voor de overstap naar de nieuwe RDA.

Meer informatie

Richtlijnen in de RDA Toolkit:

- Recording methods
- User tasks & recording methods
- Implementation scenarios
- Application profiles

Webinars & presentaties:

- RDA application profiles: a practical guide for the perplexed – Melissa Parent laat zien hoe je een profiel kunt maken en waarom het helpt bij de toepassing van RDA; dia's en voorbeeld beschikbaar.

- Application profiles: a deeper dive (and how not to drown) – Melissa Parent deelt ervaringen uit Australië met het opstellen van applicatieprofielen; een vervolg op het voorgaande webinar; dia's beschikbaar.
- UKCoR webinar on recording methods in RDA – webinar van de *UK Committee on RDA* over de verschillende registratiemethoden en over de uitdagingen bij het toepassen van de nieuwe RDA in MARC21 (implementatiescenario C).
- Recording methods, transcription, and manifestation statements – presentatie van Kathy Glennan, gegeven tijdens de bijeenkomst "The redesigned RDA Toolkit: what you need to know to get ready" op 22 oktober 2018 in Montréal (Québec); dia's beschikbaar.

@RDA Commissie 2022

Voor de overige artikelen zie: https://fobid.nl/nl/artikelen/